

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct/Nov.-2023
Sanskrit (Optional) Paper-X
SANO10: Kavyashastra

Day and Date: Saturday, 02/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 अलंकार संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) कुन्तक
- 2 वक्रोक्ति संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) कुन्तक
- 3 औचित्य संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) क्षेमेंद्र क) भरत ड) आनंदवर्धन
- 4 गुण संप्रदाय हे कोणत्या संप्रदायाचे अन्य नाव आहे ?
अ) रीति ब) अलंकार क) रस ड) औचित्य
- 5 ध्वन्यालोक हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) आनंदवर्धन
- 6 एषु किं न त्रिविधशब्देषु ?
अ) वाचकः ब) लाक्षणिकः क) व्यंजकः ड) नायकः
- 7 एतेषु अभिहितान्वयवादीनः के ?
अ) सांख्यः ब) बौद्धः क) न्यायः ड) चार्वाकः
- 8 वाच्य एव वाक्यार्थः कस्य मतम् ?
अ) प्रभाकरमीमांसकस्य ब) अभिहितान्वयवादस्य क) भुक्तिवादस्य ड) अभिमतवादस्य
- 9 'कुन्ताः प्रविशन्तिः' हे उदाहरण .....लक्षणेचे आहे.
अ) उपादानलक्षणायाः ब) लक्षणलक्षणायाः
क) सारोपा लक्षणायाः ड) साध्यवसनिका लक्षणायाः
- 10 काव्यामध्ये ..... हि 'शब्दशक्ती' सर्वात महत्त्वाची मानली जाते.
अ) अभिधा ब) लक्षणा क) व्यञ्जना ड) अभिधामूल व्यञ्जना

- 11 साधर्म्यमुपमा .....
- अ) खेदे ब) सिद्ध क) भेदे ड) साध्य
- 12 निश्चित वस्तूंचा धर्म एकदाच उक्त झाल्यास ती ..... होते.
- अ) तुल्ययोगिता ब) उत्प्रेक्षा क) रूपकम् ड) समासोक्ति:
- 13 'रूपक' अलंकाराचे उपप्रकार .....आहेत.
- अ) सहा ब) पाच क) चार ड) तीन
- 14 ए एहि किमपि कमपि कृते ..... म्रियतां न भविष्यामि' हे उदाहरण अलंकाराचे होय.
- अ) भाविकम् ब) आक्षेपः क) अर्थान्तरन्यासः ड) रूपकम्
- 15 पूर्वकालीन आणि उत्तरकालीन भाव जणु प्रत्यक्ष दिसत असल्याचे वर्णन केले जाते.
- तेव्हा .....अलंकार घडतो.
- अ) व्याजस्तुतिः ब) आक्षेप क) भाविकम् ड) अर्थान्तरन्यासः

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 अभिहितान्वयवाद
- 2 जात्यादिशक्तिवाद
- 3 संकेतार्थ
- 4 ससंदेह अलंकार

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 अभिधेचे अवांतर भेदस्पष्ट करा?
- 2 काकुवैशिष्ट्य सोदाहरण स्पष्ट करा.
- 3 अर्थांलंकाराविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- 4 'शुद्धा सारोपा आणि साध्यवसानिका' उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 तात्पर्यार्थ सविस्तर स्पष्ट करा?
- 2 भारतीय साहित्यशास्त्रातील काव्य संप्रदायांवर सविस्तर निबंध लिहा?

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct/Nov.-2023
Sanskrit (Optional) Paper-X
SANO10: Kavyashastra

Day and Date: Saturday, 02/12/2023
Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 अलंकार संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) कुन्तक
Option 2
- 2 वक्रोक्ति संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) कुन्तक
Option 4
- 3 औचित्य संप्रदायाचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) वामन ब) क्षेमेंद्र क) भरत ड) आनंदवर्धन

- 4 Option 4
गुण संप्रदाय हे कोणत्या संप्रदायाचे अन्य नाव आहे ?
अ) रीति ब) अलंकार क) रस ड) औचित्य
- 5 Option 1
ध्वन्यालोक हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
अ) वामन ब) भामह क) भरत ड) आनंदवर्धन
- 6 Option 4
एषु किं न त्रिविधशब्देषु ?
अ)वाचकः ब) लाक्षणिकः क)व्यंजकः ड) नायकः
- 7 Option 4
एतेषु अभिहितान्वयवादीनः के?
अ) सांख्यः ब) बौद्धः क) न्यायः ड) चार्वाकः
- 8 Option 3
वाच्य एव वाक्यार्थः कस्य मतम्?
अ) प्रभाकरमीमांसकस्य ब) अभिहितान्वयवादस्य क) भुक्तिवादस्य ड) अभिमतवादस्य
- 9 Option 1
'कुन्ताः प्रविशन्तिः' हे उदाहरण .....लक्षणेचे आहे.
अ) उपादानलक्षणायाः ब) लक्षणलक्षणायाः
क) सारोपा लक्षणायाः ड) साध्यवसनिका लक्षणायाः
- 10 Option 1
काव्यामध्ये ..... हि 'शब्दशक्ती' सर्वात महत्त्वाची मानली जाते.
अ) अभिधा ब) लक्षणा क) व्यञ्जना ड) अभिधामूल व्यञ्जना
- 11 Option 3
साधर्म्यमुपमा .....
अ) खेदे ब) सिद्ध क) भेदे ड) साध्य
- 12 Option 3
निश्चित वस्तूचा धर्म एकदाच उक्त झाल्यास ती ..... होते.
अ) तुल्ययोगिता ब) उत्प्रेक्षा क) रूपकम् ड) समासोक्तिः
- 13 Option 1
'रूपक' अलंकाराचे उपप्रकार .....आहेत.
अ) सहा ब) पाच क) चार ड) तीन
- 14 Option 1
ए एहि किमपि कमपि कृते ..... म्रियतां न भविष्यामि' हे उदाहरण अलंकाराचे होय.
अ) भाविकम् ब) आक्षेपः क) अर्थान्तरन्यासः ड) रूपकम्
- 15 Option 2
पूर्वकालीन आणि उत्तरकालीन भाव जणु प्रत्यक्ष दिसत असल्याचे वर्णन केले जाते.
तेव्हा .....अलंकार घडतो.
अ) व्याजस्तुतिः ब) आक्षेप क) भाविकम् ड) अर्थान्तरन्यासः
- Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 अभिहितान्वयवाद

Ans:

2 जात्यादिशक्तिवाद

Ans:

3 संकेतार्थ

Ans:

4 ससंदेह अलंकार

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 अभिधेचे अवांतर भेदस्पष्ट करा?

Ans:

2 काकुवैशिष्ट्य सोदाहरण स्पष्ट करा.

Ans:

3 अर्थांकाराविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

Ans:

4 'शुद्धा सारोपा आणि साध्यवसानिका' उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 तात्पर्यार्थ सविस्तर स्पष्ट करा?

Ans:

2 भारतीय साहित्यशास्त्रातील काव्य संप्रदायांवर सविस्तर निबंध लिहा?

Ans:

*****